

derfor han derved kunde forebygge en stor Ulykke for hele Hæren. Men det forekommer mig meget uheldigt at sætte noget Saadant ind i en Straffelov, som at en Overmand kan tildele eller „lade tildele“ Klingslag, og især det at „lade tildele“ saadanne; thi deri ligger, at det især med kolbt Blod. Noget Saadant vil kun kunne foregaa i Hidstighed, og da er det en formildende Omstændighed. — Der er flere Bestemmelser i denne Lov, hvor der staar, at Vedkommende „skal“ straffes, men hvor jeg tror, det vilde være rigtigst at sætte, at han „kan“ straffes, idet det er min Overbevisning, at mau ellers let vil blive meget uretfærdig. Dertil kommer en anden Betragtning, og det er, at Loven, for at den virkelig skal nyde den tilbørlige Agtelse, maa være saaledes, at den ogsaa virkelig bliver anvendt. En Lov, der kun staar paa Papiret, om den end er noksaal streng, faar ikke den samme Virkning, som en mildere Lov, naar blot Vedkommende vide, at den bliver strengt anvendt, saa ofte den kan komme til Anvendelse. Jeg kunde nævne en Række af Exempler derpaa, som jeg har noteret, men jeg mener, det er saadanne Punkter, der ikke nærmest høre hjemme under Sagens 1ste Behandling. — Der er en Paragraf i dette Lovforslag, nemlig § 160 (om Deltagelse i Møder og Sagnende), som jeg ikke har hørt Nogen omtale, og det forundrer mig i allerhøjeste Grad, da det netop er en Paragraf, som er særlig af politisk Natur. Det er nemlig ogsaa et Krav, som jeg synes, man maa stille til en militær Straffelov, at den ikke uden Nødvendighed indskrænker de Militæres almindelige borgerlige Rettigheder. Derfor denne Paragraf bliver vedtagen, som den staar, kan jeg ikke indse Andet end, at den vil gjøre meget mere Skade end Gavn. For det Første tror jeg, at den let vil kunne omgaaes, og for det Andet vil den let ved at lægge et unaturligt Baand paa de Militæres Frihed bevirke det Mødsatte af, hvad der tilsigtes, idet nemlig Sygdommen — der gives ogsaa politiske Sygdomme — i Stedet for, at træde frem og derved muliggjøre Helbredelse, vil slaa ind og netop derved blive saameget farligere. Jeg mener endogsaa, at saaledes som det nu staar i dette Dieblik i § 160, er der Grund til at tro, at en Foresat kan hindre sine Undergivne, ja selv sine Officerer i at stille sig til Rigsdagsvalg, hvilket dog neppe kan være Meningen. Var det endda Krigsbefyrelsen, der under visse Omstændigheder vilde lægge en saadan Tvang paa Undergivne, kunde jeg bedre finde mig deri, men her staar ligesom, at naar Krigsmænd „uden Foresattes Tilladelse“ tage Del i Forsamlinger af politisk Natur osv., skulle de „anses med Fængsel“. Et Valgmøde er jo ogsaa en Forsamling af politisk Natur, og vedkommende Foresatte kan da forbyde dem at møde, hindre dem i at stille sig og altsaa derigennem at blive valgte. Det nytter da ikke, at der staar i Grundlovens

§ 56, at ingen Embedsmand behøver Regjeringens Tilladelse til at modtage Valg; thi, naar man kan hindre den Paagjældende i at stille sig, kan man ogsaa hindre ham i at blive valgt. Jeg tror aldeles ikke, at den nuværende Krigsbefyrelse vil hindre nogen af Hærens Officerer deri, men man giver jo Lov for Fremtiden; der kan jo komme andre Krigsbefyrelser, som forholde sig paa anden Maade. Det er et Punkt i Loven, som kunde frikte mig til at sige, at hvis det ikke bliver ændret, kan jeg ikke give den min Stemme, — med mindre jeg har misforstaaet det, men i saa Fald haaber jeg, at det vil blive oplyst. I § 32 omtales der visse Handlinger, som have Hensyn til det kammeratlige Forhold. Det er meget vanskeligt at faae saadanne Bestemmelser ind i en Straffelov, og derfor tillader jeg mig at henstille, om man ikke kunde gaa samme Vej, som man, saavidt jeg veed, er gaaet i visse fremmede Hæere, hvor man har Vresretter eller Vresdomstole: „Chrenngerichte“, „conseils d'enquête“. Under disse Retter henhøre netop saadanne Ting, som at man ikke iagttager den fornødne Forsigtighed for at undgaa de Fornærmelser, som her staa omtalte, eller lignende Forseelser, der være ved den saakaldte militære „Standshære“ — jeg ynder ikke Udtrykket, men forstaar nok Meningen. Jeg skal derfor henstille, om man ikke kunde raade Bod paa denne Banstiklighed ved en Redaktion af disse Paragrafer i den Retning. — Jeg kommer endelig til de almindelige Bestemmelser i Kapitel 12, hvor der nævnes en hel Del arbitrære Straffe, som uden Dom kunne finde Anvendelse. Det forekommer mig betænkeligt, at man blandt disse Straffe vil beholde en saadan som Fængsel paa Vand og Brød. Det er en Straf, der endoglaa af Retskræbe er betegnet som legemlig Straf. Jeg sigter til en norsk Jurist Morgensjerne, som deltog i det nordiske Juristmøde i Kjøbenhavn i 1872. Man vil i dette Mødes Forhandlinger finde en lille Bemærkning af ham, hvor han sammenstiller Vand- og Brødstraffen med legemlige Straffe, og udtaler den Mening, at den maa anses for skadelig for Sundheden. Tillige paastaar han, at man bør afskaffe denne Straf. Det er i alt Fald en Straf, der er saa forhadet, at jeg synes, at den bør høre til dem, der ikke kunne dikteres uden Dom. Jeg er endvidere en bestemt Modstander af, hvad der staar længere nede i Paragrafen, at den vedkommende Dømt ikke skal kunne indanke Sagen. Det er jo Tilfældet nu, at den Vedkommende har Valget imellem at modtage Straffen eller at indanke Sagen for en Krigsret. Der er ogsaa en anden Straf, men i den Henseende staar jeg maasse noget ene, som jeg dog ikke vil undlade at udtale min Mening om, det er Bødestrafen. Det er, saa vidt jeg veed, første Gang, at den skal indføres her. Det er mig bekendt, at der er Mange, som synes, at det er godt; men det forekommer mig, at Bøder i dette Tilfælde ere i Grunden en Fri-